वपाये मेदसोऽनुब्रूहीति (३. ८. २. २६) · यदि च छागो यागसाधनं भवति तदा अयं मन्त्रः संगतार्थो भवति नान्यथा । पुनः कीदृशम् ·

पन्नदम् ॥ २१ ॥ पन्नदो जातदन्त इति निगमेषूक्तः (११) ।

अव्यङ्गम् ॥ २२ ॥ विगतमङ्गं चक्षुःकर्णादिकं यस्यासौ व्यङ्गः · अन्यूनाङ्गम् · शाखान्तरात् ।

यथामन्त्रवर्णं प्रोक्षणे ॥ २३ ॥ प्रोक्षणमन्त्रे अनु त्वा माता मन्यतामित्यस्मिन् (६. १) यादृशः पशुरभिहितः तादृशं कुर्यात् मातृमन्तं पितृमन्तं भ्रातृमन्तं चेत्यर्थः तादृशस्य मन्त्रे प्रतीयमानत्वात् ।

नाचोदितत्वात् ॥ २४ ॥ नैतदेवम् · कुतः अचोऽत्वात् न क्वेवंविधा चोदनास्ति[1] मातृमन्तं पितृमन्तं भ्रातृमन्तं चोपाकुर्यादिति · तस्मान्नायं नियमः ।

अग्निं मन्थत्या होमात्करोति ॥ २५ ॥ उपाकरणानन्तरमग्निं मन्थति · तत्र च शाकलादानादि अग्नावग्निरित्याहुतिहोमान्तं करोति · वैश्वदेवपर्वोक्तमन्थनधर्मप्रापणार्थमा होमं तीत्युक्तम् अन्यथा अनामधेयत्वान्मन्थनमात्रं स्यात् ।

उपाकरणमन्थने वा ॥ २६ ॥ विकल्पेन भवतः (३. ७. ३. ७) · तूष्णीं पशोरुपस्पर्शनं यत्प्रागुक्तम् तदुपाकरणम् · तस्य पुनर्वचनं मन्थनेन सह संनियोगार्थम् तेन संयुक्तयोरिवानयोर्विकल्पः यदि भवतस्तदा उभे भवतः न त्वनयोरेकं भवतीति ।

द्विगुणरशनया द्विव्यामया कौश्या पाशं कृत्वान्तराशृङ्गमभिदक्षिणं बध्नात्यृतस्य त्वेति (६. ८) ॥ २७ ॥ द्विगुणा चासौ रशना च द्विगुणरशना पशुबन्धनार्था रज्जुः · तया कौश्या दर्भमय्या पाशं नागपाशं कृत्वा अन्तःङ्गं शृङ्गयोरन्तराले पशुं बध्नाति कथम् अभिःणम् दक्षिणशृङ्गसंमुखं पाशं प्रतिमुञ्चेदित्यर्थः ।

देवस्य त्वेति (६. १) यूपे ॥ २८ ॥ यूपेन पशुं नियुनक्ति बध्नाति · दक्षिणेऽर्धशिरसि[2] पाशेनाक्षणया प्रतिमुच्य धर्षा मानुष इत्युत्तरतो[3] यूपस्य नियुनक्तीत्यापस्तम्बः ।

ऐन्द्राग्नः सौर्यः प्राजापत्यो वा ॥ २९ ॥ अयं निरूढपशुः । त्रयो विकल्पाः ।

---

१) नोद° Ss. २) ऽधःशिरसि Roer, Taitt. Saṃh. pag. ५११. ३) मानुषानित्यु° ibid.